

14. januar 2016
J.nr. 15-2253539

Til Folketinget – Skatteudvalget

Til udvalgets orientering vedlægges høringskema samt de modtagne høringsvar vedrørende forslag til Lov om ændring af ligningsloven (Grøn BoligJobordning i 2016 og 2017) (Lovforslag nr. L 95).

Karsten Lauritzen

/ Søren Schou

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
<i>Advokatrådet</i>	Advokatrådet har ikke bemærkninger til lovforslaget.	
<i>Arbejderbevægelsens Erhvervsråd</i>	<p>Arbejderbevægelsens Erhvervsråd finder, at det er en fejlprioritering at videreføre BoligJobordningen. Det anføres bl.a. med henvisning til analysen ”Håndværkerfradraget bliver skævere og skævere” (www.ae.dk), at 30 pct. af det samlede fradrag går til de rigeste 10 pct. af de danske familier, og at fradrag især foretages af familier i København og nord for København.</p> <p>Desuden anføres det, at der ikke er behov for ordningen, nu hvor der er kommet gang i byggeriet.</p>	<p>Det er forventeligt, at der er en vis sammenhæng mellem indkomstniveau og brug af BoligJobordningen. Optællinger fra SKATs registre viser dog, at hhv. ca. 570.000 og ca. 630.000 personer benyttede sig af fradraget i 2013 og 2014, hvilket viser, at ordningen er benyttet af alle indkomstniveauer.</p> <p>BoligJobordningen videreføres ikke af konjunkturpolitiske årsager. Den grønne BoligJobordning fastholder en velfungerende ordning, som hjælper de travle familier i hverdagen, samtidig med, at det gøres mere favorabelt at renovere boligen med energivenlige løsninger, og etableringen af velfungerende bredbånd i alle dele af Danmark understøttes. BoligJobordningen medvirker også til at nedbringe sort arbejde.</p>
<i>Arbejdsgiverne</i>	Arbejdsgiverne er positive over for, at ordningen fremover er dedikeret grønne tiltag, men havde gerne set, at det almindelige installørarbejde ikke var udgået af ordningen.	Lovforslaget udmønter <i>Aftale om en BoligJobordning i 2015-2017</i> fra den 29. juni 2015 og <i>Aftale om en Ny grøn BoligJobordning i 2016 og 2017</i> fra den 6. november 2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Alternativet, Socialistisk Folkeparti og de Konservative, hvorefter ordningen fra 2016 omlægges, så den understøtter den grønne omstilling, øget bæredygtighed og

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>Om de konkrete fradragsberettigede ydelser anføres det, at ikke blot BedreBolig-rådgiverydelsen, men al energirådgivning, der udmønter sig i en fradragsberettiget arbejdsydelse, bør være omfattet af fradragsretten for energirådgivning til energiforbedringer.</p> <p>Arbejdsgiverne finder endvidere, at arbejde vedrørende biokedelanlæg ikke burde udgå af ordningen, og at det bør fremgå mere klart af Bilag 1, hvad der er medtaget, og hvad der ikke er medtaget under ordningen.</p>	<p>klimateindsatsen.</p> <p>Det fremgår af lovforslagets bemærkninger s. 14, at energirådgivning som led i BedreBolig-ordningen er et eksempel på omfattet rådgivning. Endvidere vil lignende ydelser, hvor der foreligger en skriftlig rapport som dokumentation for energirådgivningsydelsen også være omfattet, hvis ydelsen udføres af andre energifaglige aktører indenfor byggeriet som eksempelvis energivejledere uddannet fra Teknologisk Institut.</p> <p>Den endelige udformning af ordningen, herunder afgrænsningen af de omfattede ydelser, er resultatet af en politisk beslutningsproces, hvor der har været mange hensyn at tage. De fradragsberettigede ydelser fremgår af ”Bilag 1 Ydelser omfattet af BoligJobordningen i 2016 og 2017”, der foreslås indsat som et bilag til ligningsloven. Ydelserne er beskrevet nærmere i lovforslagets bemærkninger. SKAT vil som hidtil vejlede nærmere om de fradragsberettigede ydelser, herunder på SKAT’s hjemmeside.</p>
<p><i>Arkitektforeningen</i></p>	<p>Arkitektforeningen bakker op om lovtiltag, som har til formål at fremme klimaindsatsen og sikre øget bæredygtighed.</p> <p>Arkitektforeningen har en række bemærkninger vedrørende den foreslåede fradragsret for energirådgivning til energiforbedringer. Det anføres bl.a., at kravet om en</p>	<p>Det er nødvendigt at udskille fradragsberettigede udgiftsposter på fakturaen, hvis fx en rådgivende arkitekt står for renoveringen af en bolig, og renoveringsplanen kun</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>skriftlig rapport som dokumentation for rådgivningsydelsen samt betingelsen om, at lønudgiften vedrørende energirådgivning fremgår særskilt på fakturaen, er yderst problematisk. Der peges på, at arkitekters energirådgivning ofte vil være en del af en større opgave, der har til formål at give en bedre og mere tidssvarende bolig, hvorfor det er vanskeligt at udspecificere hvor stor andel af den konkrete rådgivningsydelse, der kan siges at relatere sig til energiforbedring, og hvor stor andel der relaterer sig til øget komfort, bedre indeklima og generel værdiskabelse for bygningsejeren.</p> <p>Arkitektforeningen mener, lovforslaget bør stille konkrete krav til energirådgiverens uddannelse, eksempelvis at der er tale om arkitekter, konstruktører og ingeniører samt forskellige efteruddannelser. Det bør endvidere sikres, at rådgivningen til energiforbedringer knyttes op til uvildige rådgivere, da der ellers kan ske en uheldig sammenblanding af rådgivning og udførelse, samt at der fokuseres på en enkelt teknisk løsning, der ikke nødvendigvis tager hensyn til bygningens øvrige kvaliteter.</p>	<p>indeholder mindre forslag til energiforbedringer af boligen.</p> <p>Det er vurderingen, at der med lovforslagets krav vedrørende energirådgivning er fundet en hensigtsmæssig afgrænsning af den fradragsberettigede ydelse, der på en relativ smidig og enkel måde sikrer, at kvalificerede energirådgivere omfattes. Det følger af lovforslagets bemærkninger s. 14, at energirådgivning som led i Bedre Bolig-ordningen er et eksempel på omfattet rådgivning. Endvidere vil lignende ydelser, hvor der foreligger en skriftlig rapport som dokumentation for energirådgivningsydelsen også være omfattet, hvis ydelsen udføres af andre energifaglige aktører indenfor byggeriet som eksempelvis energivejledere uddannet fra Teknologisk Institut. Der er efter lovforslaget ikke krav om, at fradragsberettiget energirådgivning ikke må ydes i sammenhæng med udførelse af andet arbejde, forudsat at de generelle</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
		<p>betingelser er opfyldt, herunder at energirådgivningen vedrører en konkret bolig og kan dokumenteres ved en skriftlig rapport.</p>
<p><i>Bygherreforeningen</i></p>	<p>Bygherreforeningen anfører, at fradragsordningen uden tvivl vil have en effekt i forhold til det private boligsegment, men at der fortsat ikke vil være nogen effekt for lejeboliger, andelsboliger og ejerlejligheder, medmindre de pågældende beboere har individuel råderet over den berørte del af boligen.</p> <p>Bygherreforeningen finder tilskudsordningerne ”Tilskud til energirenovering” og ”Aftalt Grøn byfornyelse” administrativt tunge, og derfor hidtil uden effekt i forhold til gennemførte energibesparende bygningsforanstaltninger. Der opfordres til, at kravet om individuel rådighed for beboere i lejeboliger, andelsboliger og ejerlejligheder genovervejes, og at loven i stedet suppleres med fradragsmulighed for energibesparende foranstaltninger, der kan gennemføres inden for rammerne af ejer-/beboerforholdet.</p>	<p>Se bemærkningerne til Danske Arkitektvirksomheder.</p> <p>Se bemærkningerne til Danske Arkitektvirksomheder. Herudover bemærkes, at kravet om individuel rådighed gælder generelt og således ikke er en særlig undtagelse for beboere i lejeboliger mv.</p>
<p><i>Danmarks Almene Boliger</i></p>	<p>Danmarks Almene Boliger beklager, at der ikke er fundet anledning til at rette op på den tidlige ordnings forskelsbehandling af ejere og lejere, idet fradraget kun gives til en person, der selv har afholdt udgiften til hjælp og istandsættelse i hjemmet. Der opfordres til, at</p>	<p>Se bemærkningerne til Danske Arkitektvirksomheder.</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>reglerne justeres, så der sker en reel ligestilling med ejere.</p> <p>Alternativt kan der oprettes en særlig pulje til at støtte innovative energirenoveringer i lejeboligsektoren.</p>	<p>Det følger af den indgåede aftale, at der afsættes yderligere midler til ordningen for energibesparende initiativer i private udlejningsbygninger. Indførelse af en alternativ tilskudsordning til energirenovering for lejeboligsektoren ligger uden for rammerne for nærværende lovforslag.</p>
<p><i>Dansk Arbejdsgiverforening</i></p>	<p>Dansk Arbejdsgiverforening har ikke ønsket at afgive bemærkninger til lovforslaget, idet sagen falder uden for DA's virkefelt.</p>	
<p><i>Dansk Byggeri</i></p>	<p>Dansk Byggeri støtter BoligJobordningen, idet den findes at være et godt og nødvendigt redskab til at stimulere boligejerne til at forbedre deres boliger, samtidig med at den bidrager til at forbedre markedets funktion ved at reducere sort arbejde. Dansk Byggeri mener, at ordningen bør udvikle sig i retning af en permanent ordning uden begrænsning på fradrag eller omfattede ydelser.</p> <p>Med hensyn til de omfattede ydelser peger Dansk Byggeri på, at der ikke tages højde for de positive klima- og energiforbedringer, der følger med navnlig reduceret vand- og energiforbrug ved renovering af køkken og bad, hvorfor sådanne renoveringer burde optages på positivlisten. Endvidere bør tagning omfattes af fradragsretten, ligesom nye metoder til opnåelse af</p>	<p>Den indgåede politiske aftale vedrører alene BoligJobordningen i 2015-2017 og er udtryk for, hvad der er opnået enighed om og finansiering til.</p> <p>Der har været fremført mange ønsker og forventninger til den fremtidige grønne ordning. Den endelige udformning af ordningen, herunder afgrænsningen af de omfattede ydelser, er resultatet af en politisk beslutningsproces, hvor der har været mange hensyn at tage, og hvor energibesparende tiltag har haft stort fokus.</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>de samme resultater som traditionelle processer bør omfattes på lige fod, fx processer til udtørring af fundamenter eller ydervægge, der ikke indebærer etablering af dræn, men som i visse tilfælde kan levere samme resultat.</p>	
<p><i>Dansk Energi</i></p>	<p>Dansk Energi hilser den grønnere BoligJobordning velkommen, men finder det problematisk, at ordningen udløber ved udgangen af 2017, idet ordningen med fordel kunne løbe frem mod 2020.</p> <p>Dansk Energi ønsker præciseret, at energiselskabernes tilskud til energibesparelser ikke er at betragte som offentlig støtte, der udelukker fradrag efter BoligJobordningen.</p> <p>Dansk Energi ser positivt på, at der fokuseres på samfundsgavnlige investeringer, såsom etablering af bredbånd, ladestik til elbiler og energieffektiviseringer samt etablering af varmepumper i husholdninger. Dansk Energi så gerne, at etablering af el/gas hybridvarmepumper var omfattet af ordningen sammen med etablering af individuel el-afmåling hos elvarmekunder, som begge er tiltag, der spiller ind i Smart Energy-dagsordenen.</p> <p>Dansk Energi anbefaler, at ikke blot 12.000 kr., men hele fradragsbeløbet på 18.000 kr. kan benyttes ved grøn istandsættelse og etablering af bredbånd.</p>	<p>Se bemærkningerne til Dansk Byggeri.</p> <p>Tilskud fra energiselskabernes spareindsats anses ikke for offentlig støtte.</p> <p>Installation af varmepumper, herunder el/gas hybridvarmepumper, er omfattet af fradragsretten.</p> <p>Det følger af den indgåede politiske aftale, at der indføres en todelt BoligJobordning i 2016 og 2017, der giver mulighed for et fradrag på 6.000 kr. pr. person for serviceydelser og fradrag for håndværksydelser på 12.000 kr. pr. person.</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
		<p>Fradragslofterne er fastsat som resultat af en politisk proces, hvor der har været mange hensyn tage, herunder til finansiering inden for rammerne af aftalen.</p>
<p><i>Dansk Erhverv</i></p>	<p>Dansk Erhverv er tilhænger af, at man indfører en BoligJobordning, der er så bred som mulig, og som virker effektivt i forhold til at mindske sort arbejde og transformere gør-det-selv-arbejde til hvidt arbejde. Dansk Erhverv henviser til gode erfaringer med den svenske RUT-ordning målrettet mod serviceydelser, som bl.a. har haft en positiv effekt på det sorte arbejde, og ser på den baggrund gerne, at man kopierede den svenske RUT-ordning.</p> <p>Dansk Erhverv finder det uheldigt, at ordningen er indsnævret ved at gøre den grøn, idet der herved i større grad gives tilskud til arbejde, der alligevel ville blive udført. Det er desuden uheldigt, at beløbet der kan bruges på at få udført serviceydelser er begrænset til 6.000 kr., da det netop er i forhold til serviceydelserne, der er en effekt på gør-det-selvarbejde og sort arbejde.</p> <p>Endvidere anføres det, at det forekommer som en fejl, at maling af</p>	<p>Det følger af den indgåede aftale, at ordningen fra 2016 udvides med nye ”grønne” arbejder. Samtidig fjernes fradraget for visse typer af arbejde, der ikke har et grønt sigte.</p> <p>Partierne er enige om, at der afsættes 0,5 mio. kr. til gennemførelse af en udredning vedrørende erfaringerne med den svenske RUT- (Rengöring, Underhåll og Tvätt) og ROT (Reparation og underhåll, Ombyggnad og Tilbyggnad)-ordning, der giver tilskud til lønudgifter til husarbejde og håndværkerudgifter. Udredningen gennemføres i 2016.</p> <p>Det følger af aftalen, at der indføres en todelt BoligJobordning i 2016 og 2017, der giver mulighed for et fradrag på 6.000 kr. pr. person for serviceydelser og fradrag for håndværksydelser på 12.000 kr. pr. person. Der er således inden for aftalens økonomiske rammer fundet plads til at fastholde fradrag for serviceydelser, idet det samlede fradrag er øget, mens det mulige fradrag for serviceydelser er reduceret.</p> <p>Se bemærkningerne til Dansk Byggeri.</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
<p><i>Dansk Fjernvarme</i></p>	<p>tag er undtaget fra fradragsret.</p> <p>Dansk Fjernvarme finder det positivt, at BoligJobordningen forlænges til 2016 og 2017 med særlig henblik på at fremme den grønne omstilling.</p> <p>Dansk Fjernvarme formoder, at der som hidtil ved omlægning af ejendommens varmeinstallation til fjernvarme kan opnås fradrag for lønudgiften til etablering af nye stikledninger og installering af ny fjernvarmeunit.</p> <p>Dansk Fjernvarme finder det hensigtsmæssigt, om det af lovforarbejderne eller af SKAT blev præciseret, hvorledes fradraget skal beregnes i de tilfælde, hvor der anvendes en standardpris for etablering af stikledningerne.</p> <p>Dansk Fjernvarme ønsker desuden præciseret, om der ved omlægning fra elvarme til fjernvarme gives fradrag for etablering af interne vandbårne anlæg i ejendommen.</p>	<p>Der vil som hidtil være fradragsret for etablering af stikledning og udskiftning/installation eller reparation af fjernvarmeunit.</p> <p>Frdrag efter BoligJobordningen forudsætter, at der kan fremlægges dokumentation for udgifter til arbejdslønnen. Det gælder også i forhold til standardpriser for en ydelse, der både dækker materialer og arbejds løn. Virksomheden er den nærmeste til at vurdere, hvilken andel af en standardpris, der udgøres af arbejds løn, og dermed vil være fradragsberettiget.</p> <p>Der er fradragsret for interne vandbårne anlæg (vandbårne radiatorer inkl. rør) ved omlægning fra elvarme til fjernvarme.</p>
<p><i>Dansk Industri (DI)</i></p>	<p>DI har ikke bemærkninger til lovforslaget.</p>	
<p><i>Danske Arkitektvirksomheder</i></p>	<p>Danske Arkitektvirksomheder bakker op om, at energirådgivning i eksisterende boliger bliver fradragsberettiget.</p>	

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>Danske Arkitektvirksomheder finder, at energirådgivning skal være uvildig og uafhængig af leverandørinteresser. Det anbefales derfor, at der ikke kan foretages fradrag for rådgivning, og efterfølgende opnås fradrag for entrepriser mv., som udføres af samme rådgiver eller firma i samme konsortium.</p> <p>Danske Arkitektvirksomheder finder, at beskrivelsen af energirådgivning i lovforslaget har god fleksibilitet, men det foreslås, at formuleringen vedrørende dokumentation for energirådgivningen i en skriftlig rapport tilføjes ”og/eller tegningsmateriale, der beskriver energirenoveringstiltag”.</p> <p>Danske Arkitektvirksomheder finder, at forslaget kan opfattes konkurrenceforvridende, idet Bedre-Bolig-rådgivere specifikt nævnes. Det bør bl.a. stilles krav om, at fradragsberettiget energirådgivning kun ydes af rådgivende arkitekter, ingeniører eller konstruktører, som har en uddannelse fra en statsanerkendt uddannelsesinstitution.</p> <p>Det bør specificeres, at også energirådgivning om energibesparelser i forbindelse med om- og tilbygning er fradragsberettiget.</p>	<p>Se bemærkningerne til Arkitektforeningen.</p> <p>Fradragsretten for energirådgivning forudsætter en skriftlig rapport som dokumentation for rådgivningsydelsen. Det fremgår af lovforslaget s. 14, at den fradragsberettigede lønudgift bl.a. kan anvendes til at udarbejde en skriftlig rapport og heri udvælge de mest relevante forslag til energirenovering og beskrive forslagene med tegninger/illustrationer, herunder udarbejde estimer for potentielle energibesparelser og påkrævede investeringer.</p> <p>Se bemærkningerne til Arkitektforeningen.</p> <p>Fradragsret efter ordningen forudsætter generelt, at der er tale om arbejde vedrørende en eksisterende bolig. Energirådgivning vedrørende tilbygninger er som konsekvens heraf ikke fradragsberettiget.</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>Herudover foreslås det, at beboere i etageejendomme får samme nemme adgang til fradrag som beboere i enfamiliehuse, således at foreninger kan betale og viderefakturere udgifterne til beboerne som stigninger i fællesudgifter.</p>	<p>Der er med lovforslaget, jf. de politiske aftaler af 29. juni og 6. november 2015, ikke ændret på de almindelige betingelser for at anvende ordningen. Det indebærer, at i den udstrækning en beboer efter lejeaftalen/vedtægterne i den pågældende boligforening har råderet i forhold til at vedligeholde eller forbedre boligens ydre og indre rammer og afholder disse udgifter selv, har beboeren ret til fradrag efter BoligJobordningen på lige fod med personer i ejerbolig/enfamiliehuse.</p> <p>Såfremt foreningen afholder udgiften til udvendig vedligeholdelse, vil der ikke være en direkte sammenhæng mellem de afholdte udgifter til ejendommens udvendige vedligeholdelse og den månedlige boligafgift, som den konkrete beboer i etageejendommen betaler til den udvendige vedligeholdelse. Når den udvendige vedligeholdelse er afholdt af foreningen, vil den enkelte beboer således ikke kunne benytte fradraget.</p>
<i>Datatilsynet</i>	Datatilsynet har ikke umiddelbart bemærkninger til lovforslaget.	
<i>Ejendomsforeningen Danmark</i>	Ejendomsforeningen Danmark finder det positivt, at der er fokus på energioptimering og klimatilpasning af bygningsmassen, men ser hellere en bredere ordning, hvor der anvendes enklere og mere markedskonforme midler til at sætte gang i energirenoveringerne i	Lovforslaget udmønter <i>Aftale om en BoligJobordning i 2015-2017</i> fra den 29. juni 2015 og <i>Aftale om en Ny grøn BoligJobordning i 2016 og 2017</i> fra den 6. november 2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Alternativet, Socialistisk Folkeparti og de Konservative, hvorefter

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>de private udlejningsejendomme.</p> <p>Det anføres, at ordningen ikke vil have nogen grøn effekt på udlejningsejendomme, andelsejede ejendomme og ejerlejlighedsejendomme på grund af kravet om individuel råderet over den del af boligen, som arbejdet udføres på.</p> <p>Ejendomsforeningen Danmark finder tilskudsordningerne ”Tilskud til energirenovering” og ”Aftalt Grøn byfornyelse” i private udlejningsejendomme yderst komplicerede i et omfang, der gør dem næsten uanvendelige. Lovgivningen imødekommer ikke i tilstrækkelig grad, at det i private udlejningsejendomme er ejer, der betaler for energirenoveringen, mens det primært er lejer, der høster gevinsten i form af lavere energiregning. Lovforslaget ændrer ikke på, at der ikke er tilstrækkeligt incitament for udførelsen af disse arbejder.</p>	<p>ordningen fra 2016 omlægges, så den understøtter den grønne omstilling, øget bæredygtighed og klimaindsatsen.</p> <p>Se bemærkningerne til Danske Arkitektvirksomheder.</p> <p>Det følger af aftalen af 29. juni 2015 om en BoligJobordning for 2015-2017, at der afsættes yderligere midler til ordningen for energibesparende initiativer i private udlejningsbyggerier. Endvidere udvides ordningen, så der også kan ydes tilskud til initiativer vedrørende klimatilpasninger. Tilskuddene kan ske efter aftale mellem ejere og et flertal af lejerne om energibesparende arbejder eller arbejder vedrørende klimatilpasninger. Denne og andre tilskudsordninger berøres ikke af nærværende lovforslag.</p>
<i>Ejerlederne</i>	<p>Ejerlederne støtter den fortsatte mulighed for, at skatteborgerne i et vist omfang kan få fradrag for forbedring af deres boliger, men så helst at der var mindre begrænsninger i anvendelsesområdet.</p>	<p>Se bemærkningerne til Arbejdsgiverne.</p>
<i>Erhvervsstyrelsen</i>	<p>Høringen giver ikke Erhvervsstyrelsen anledning til bemærkninger.</p>	

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
<i>FSR – Danske Revisorer</i>	FSR-Danske Revisorer har for nærværende ingen bemærkninger til lovforslaget.	
<i>Håndværksrådet</i>	<p>Håndværksrådet er generelt positivt over for lovforslaget, men havde gerne set en uændret fortsættelse af den hidtil gældende ordning med mulighed for at give fradrag til de samme håndværksydelser som hidtil.</p> <p>Med henvisning til Håndværksrådets egne analyser, der viser, at BoligJobordningen siden starten har lagt en betydelig dæmper på det sorte arbejde, anføres det, at disse effekter bør medtages i det samlede regnestykke af BoligJobordningens statsfinansielle virkninger.</p> <p>Håndværksrådet anbefaler endvidere, at BoligJobordningen gøres permanent for at skabe sikkerhed om ordningen.</p>	<p>Det følger af den indgåede aftale, at ordningen fra 2016 udvides med nye ”grønne” arbejder. Samtidig fjernes fradraget for visse typer af arbejde, der ikke har et grønt sigte.</p> <p>Der er i provenuberegningerne vedrørende BoligJobordningen indregnet en adfærdseffekt (selvfiancieringsgrad) på knap 12 pct. Denne adfærdseffekt er udelukkende baseret på effekten fra mindre sort arbejde.</p> <p>Jf. bemærkningerne til lovforslaget skønnes ordningen i 2016 og 2017 at medføre et umiddelbart mindreprovenu på ca. 0,6 mia. kr., og ca. 0,45 mia. kr. efter tilbageløb på moms og afgifter. Efter tilbageløb og adfærd skønnes mindreprovenuet således til ca. 0,4 mia. kr.</p> <p>Se bemærkningerne til Dansk Byggeri.</p>
<i>KL</i>	KL har ingen bemærkninger, men kvitterer for, at virkningen af lovforslaget for de selvbudgetterende kommuner i 2016 neutraliseres.	
<i>Landbrug & Fødevarer</i>	Landbrug & Fødevarer (SEGES)	Frdraget henføres som udgangs-

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
<p>(SEGES)</p>	<p>peger på en problematik vedrørende overgang til de nye regler, der er aktuell for personer med bagudforskudt indkomstår. Disse personer vil i første del af deres bagudforskudte indkomstår 2016 (kalenderåret 2015) have fradrag efter de hidtil gældende regler (højest 15.000 kr.) og i anden del af det bagudforskudte indkomstår 2016 have fradrag efter de nye regler (højest 6.000/12.000 kr.). Desuden vil disse personer i det bagudforskudte indkomstår 2018 have fradrag for arbejde, der er udført i 2017, hvilket de foreslåede regler ikke tager højde for.</p> <p>Landbrug & Fødevarer finder ikke, at den foreslåede ændring af § 8 V, stk. 6, om dobbeltstøtte vedrørende solcelleanlæg mv., som anført i høringsudgaven af lovforslaget er en tydeliggørelse, men en begrænsning af fradragsretten.</p> <p>Landbrug & Fødevarer har en række betragtninger vedrørende de omfattede ydelser, og ønsker herunder bekræftet, at installation/reparation af pumper mv. i forbindelse med dræn- og afløbsarbejde er omfattet, idet disse vil være nødvendige for at installationen virker efter hensigten.</p>	<p>punkt til det indkomstår, hvor arbejdet er betalt. Fradraget henføres dog til det indkomstår, hvor arbejdet er udført, hvis betalingen sker inden for 2 måneder efter dette indkomstårs udløb. Bestemmelsen gælder også for personer med forskudt indkomstår. Efter lovforslaget gives ikke fradrag for lønudgifter til arbejde, der først betales den 1. marts 2018 eller senere.</p> <p>Der vil blive taget højde for den rejste problemstilling i et ændringsforslag til 2. behandling af lovforslaget. Overgangsproblemet kan løses ved, at personer med bagudforskudt indkomstår for indkomståret 2016 får mulighed for at vælge mellem fradragsloft på 15.000 kr. og det nye fradragsloft på 6.000 kr. hhv. 12.000 kr. Der vil også blive taget højde for, at disse personer i det bagudforskudte indkomstår 2018 kan få fradrag for arbejde udført i 2017.</p> <p>I det fremsatte lovforslag anvendes formuleringen ”fastsættes direkte”.</p> <p>Arbejde vedrørende pumper, der er en del af kloaksystemet, vil som hidtil være omfattet af fradragsretten for kloakarbejde på egen grund.</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>Det anføres, at der i nogle få tilfælde kan være behov for en stillingtagen til, hvad det er der betales, hvis kun en del af fakturaen betales inden udgangen af februar 2016 hhv. februar 2018.</p> <p>Landbrug & Fødevarer har i et supplerende høringsvar anført, at det formodes, at fradragsretten vedrørende varmeanlæg, solceller og husstandsvindmøller gælder, uanset om solcellerne placeres på taget af boligen, på jorden eller andre bygninger på ejendommen, så længe de forsyner hjemmet med strøm, og tilsvarende uanset varmeanlæggets placering, så længe anlægget er hjemmets varmekilde.</p> <p>Landbrug & Fødevarer finder det besynderligt, hvis biokedelanlæg ikke længere er omfattet af fradragsretten som ”varmeanlæg”.</p> <p>Landbrug & Fødevarer anfører, at det kunne være formålstjenligt, at det blev beskrevet, hvilke typer ”offentlige støtteordninger”, der medfører, at der ikke samtidig kan foretages fradrag efter ordningen, idet det forventes, at salg af energibesparelser ikke udelukker fradrag.</p>	<p>Det vil som hidtil være en betingelse for fradragsret, at den skattepligtige har skriftlig eller elektronisk dokumentation for det udførte arbejde inkl. bl.a. lønudgiftens størrelse og datoen for arbejdets udførelse, samt betalingen herfor.</p> <p>Fradragsretten omfatter udgifter til arbejde vedrørende varmeanlæg, solceller og husstandsvindmøller, i det omfang anlægget mv. forsyner hjemmet med strøm/varme.</p> <p>Se bemærkningerne til Arbejdsgiverne.</p> <p>Tilskud fra energiselskabernes spareindsats anses ikke for offentlig støtte.</p>
Rockwool A/S	Rockwool A/S anfører vedrørende fradrag for isolering af tag, at der er tale om videreførelse af en hidtidig fradragsmulighed, men at det for at undgå misforståelser bør præciseres, at der også kan foreta-	Fradragsberettiget tagisolering omfatter også efterisolering mod uopvarmet loft.

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>ges fradrag for isolering mod uopvarmet loft, som er en meget udbredt løsning.</p>	
<p><i>Solar Lightning Consultants Aps</i></p>	<p>Solar Lightning Consultants Aps hilser den grønne BoligJobordning for 2016 og 2017 velkommen, men har en række bemærkninger og forslag til ændringer af ordningen.</p> <p>Virksomheden finder, at bestemmelsen om, at der ikke kan foretages fradrag efter BoligJobordningen for arbejde vedrørende solceller og husstandsvindmøller, hvis der er ydet tilskud efter anden offentlig støtteordning bør udgå af lovforslaget, idet der er tale om overimplementering af EU-regler. Det ønskes endvidere tydeliggjort, at solcelleanlæg tilsluttet nettomålerordningen ikke er at sidestille med offentligt tilskud.</p>	<p>Der er indhentet bidrag fra Energi-, Klima- og Forsyningsministeriet, som har oplyst følgende:</p> <p>”Europa-Kommissionen har i oktober 2014 godkendt driftsstøtteordninger for henholdsvis solceller og husstandsmøller ved afgørelserne SA.37122 støtte til husstandsmøller og havmøller med forsøgsэлеment og SA.36204.</p> <p>Af Europa-Kommissionens godkendelse fremgår det, at der ikke må ydes anden investeringsstøtte til anlæg, der opnår støtte fra de godkendte ordninger. Det er på denne baggrund vurderingen, at der i forhold til de støtteordninger, som er godkendt af Europa-Kommissionen i statsstøttesagerne SA.36204 og SA.37122, ikke samtidig kan ydes investeringsstøtte – f.eks. via fradrag efter BoligJobordningen – til sådanne anlæg. Der er således ikke tale om implementering af et eller flere direktiver, men om vurdering af to afgørelser fra Europa-Kommissionen.</p> <p>Der ses ikke at være noget til hin-</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>Det foreslås, at BoligJobordningen udvides, så beboere i etageejendomme kan foretage fradrag vedrørende fælles arbejder på etageejendommen, der er besluttet på boligforeningens generalforsamling, evt. således at SKAT skal administrere en hertil afsat pulje, der skulle kunne søges af etageboligejendomme. Det foreslås endvidere, at ordningen skal give mulighed for fradrag for fælles underjordiske affalds- og genbrugsanlæg i de større byer.</p> <p>Det foreslås herudover, at der stilles krav om, at fradragsberettiget energirådgivning kun kan ydes via BedreBolig-ordningen, af energikonsulenter og arkitekter og ingeniører omfattet af ansvars- og erhvervsforsikring.</p>	<p>der for, at der samtidig med støtteordningerne til solceller og husstandsmøller opnås ret til nettoafregning efter reglerne i nettoafregningsbekendtgørelsen.”</p> <p>Nettoafregning efter de almindelige regler er heller ikke i sig selv til hinder for, at der kan tages fradrag efter BoligJobordningen.</p> <p>Se bemærkningerne til Danske Arkitektvirksomheder. Indførelse af en alternativ tilskudsordning til energigrenovering for boligforeninger ligger uden for rammerne for nærværende lovforslag.</p> <p>Se bemærkningerne til Arkitektforeningen.</p>
<p><i>SRF Skattefaglig Forening</i></p>	<p>SRF Skattefaglig Forening har ikke bemærkninger til lovforslaget.</p>	
<p><i>TEKNIQ</i></p>	<p>TEKNIQ er i udgangspunktet meget tilfreds med lovforslagets udformning og de omfattede ydelser.</p>	

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>TEKNIQ havde gerne set, at materialeudgifter var omfattet af fradragsretten.</p> <p>TEKNIQ finder, at reparation, installation og udskiftning af biokeledelelænæg burde være fradragsberettiget, ligesom isolering af rør udgør energiforbedring.</p> <p>TEKNIQ anfører, at det er uhenigtsmæssigt, at man betragter netomålerordningen ved solceller og husstandsvindmøller som et tilskud, og derfor undtager tilskud fra BoligJobordningen, såfremt de er med i afregningsordningen.</p> <p>TEKNIQ stiller sig til rådighed for det udredningsarbejde, der skal igangsættes med henblik på at vurdere erfaringerne med den svenske RUT- og ROT-ordning.</p>	<p>Der kan som hidtil ikke foretages fradrag for materialeudgifter.</p> <p>Den endelige udformning ordningen, herunder afgrænsningen af de omfattede ydelser, er resultatet af en politisk beslutningsproces, hvor der har været mange hensyn at tage. De fradragsberettigede ydelser fremgår af ”Bilag 1 Ydelser omfattet af BoligJobordningen i 2016 og 2017”, der foreslås indsat som et bilag til ligningsloven. Ydelserne er beskrevet nærmere i lovforslagets bemærkninger. SKAT vil som hidtil vejlede nærmere om de fradragsberettigede ydelser, herunder på SKATs hjemmeside.</p> <p>Se bemærkningerne til Solar Lightning ApS.</p> <p>Skatteministeriet har noteret sig dette.</p>
<p><i>Trafik- og Byggestyrelsen</i></p>	<p>Trafik- og Byggestyrelsen foreslår, at det fremgår af lovforslaget, at der kun kan foretages fradrag for arbejder, der overholder bygningsreglementets krav til arbejdet.</p> <p>Det anføres om fradragsret for opsætning af solfilm bl.a., at solfilm</p>	<p>Bygningsreglementet vil skulle overholdes uafhængigt af BoligJobordningen.</p> <p>Den endelige udformning af ordningen, herunder afgrænsningen af</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	<p>normalt ikke vil være en byggeteknisk fordelagtig løsning.</p> <p>Om isoleringsarbejde anføres, at det bør overvejes at medtage udgifterne til genetablering af konstruktionen under fradragsretten for isolering, og at den nuværende formulering indebærer, at fradragsberettigede ydelser skal adskilles fra ikke-fradragsberettigede ydelser på fakturaen, hvilket i praksis vil være vanskeligt at foretage korrekt.</p>	<p>de omfattede ydelser, er resultatet af en politisk beslutningsproces, hvor der har været mange hensyn at tage.</p> <p>Den valgte afgrænsning af fradragsberettiget isolering, hvor genetablering af konstruktionen ikke er fradragsberettiget, er sket på baggrund af udfordringen forbundet med at afgrænse følgearbejde, der er direkte afledt af isoleringen, herunder så det sikres, at der ikke er fradragsret for lægning af nyt tag, nyt gulv m.v.</p> <p>SKAT vil som hidtil vejlede nærmere om de fradragsberettigede ydelser, herunder på SKAT's hjemmeside.</p>
<p><i>Ældre Sagen</i></p>	<p>Ældre Sagen bemærker, at adgangen til at købe serviceydelser som fx hjælp til rengøring og havearbejde begrænses til 6.000 kr. pr. person i husstanden. Ældre Sagen foreslår, at pensionister får mulighed for at anvende hele fradraget på op til 18.000 kr. til køb af serviceydelser.</p> <p>Ældre Sagen bemærker, at der i det sammenfattende skema over lovforslagets konsekvenser ikke er angivet udgifter til den kommunale</p>	<p>Det følger af den indgåede politiske aftale, at der indføres en todelt BoligJobordning i 2016 og 2017, der giver mulighed for et fradrag på 6.000 kr. pr. person for serviceydelser og fradrag for håndværksydelser på 12.000 kr. pr. person. Der er således inden for aftalens økonomiske rammer fundet plads til at fastholde fradrag for serviceydelser, idet det samlede fradrag er øget, mens det mulige fradrag for serviceydelser er reduceret. Det er ikke fundet hensigtsmæssigt at have forskellige fradragsgrænser for serviceydelser for forskellige persongrupper.</p> <p>Kommunernes borgerservice bistår i forvejen borgerne med bl.a. hjælp til selvbetjening på internettet mv. Meromkostningerne til</p>

Organisation	Bemærkninger	Kommentarer
	borgerservice til indberetning af fradrag efter ordningen for ikke-digitale borgere.	borgerservice på baggrund af lovforslaget vurderes at være af ikke-nævneværdigt omfang.